

ELŐFIZETÉSI ARAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre ..... 16 kor.
 Negyedévre ..... 4 «
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre ..... 20 kor.
 Negyedévre ..... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre ..... 24 kor.
 Negyedévre ..... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétévi és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadását
 vagy megőrzését nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, október 26.

Beszédes szobor.

Az a kis szerény ércszobor, melyet a halás kegyelet ma helyez a nagyvárad Szent Vince intézet homlokzatára, s mely a maga művésziessége mellett is egyszerű művöltában úgy illik b. e. Nogáll János apostoli egyszerűségéhez és áldozatos nagy lelkehez. Városunknak ez az új ércszobor némaságában is ékeesen beszél a város lakóihoz.

Nagyvárad régebbi polgárai emlékeznek még rá, hogy négy évtizeddel ezelőtt hogy nézett ki az ugynevezett Rét városrészt. Valóságos szegény-negyede volt az Nagyváradnak. Apró, nádfedeles kunyhók, rendezetlen utcák, járda, világítás nélkül, piszkos, büzös árkok, egészségtelen tájék, melyet messze elkerültek az urak.

De nem kerülte el Nogáll János. Nem volt ott semmi dolga, mégis oda vonzotta a szive. Az apró kis kunyhók szegényes lakói szívéhez nőttek. Ezt az elhagyatott tájat választotta csaknem kifogyhatatlan jótékonyága és önzetlen felebaráti szeretete hősiessé, az önfeláldozással határos gyakorlásának színhelyéül.

Az intézet, melyet ő ott épített és alapított, bár kezdetben maga is szegényes volt, úgy emelkedett ki az apró szalmafedeles kunyhók közül, mint a templom a falusi házsorok közül. Az volt igazán. Templom. Oltárára hordta naponként szívének-lelkének áldozatát. Nemcsak főpapi jövedelmét áldozta a szegények istápolására, hanem saját maga munkáját és szellemének tevékenységét.

Mikoron a bölcsödéből, hol a vasuti munkások és napszámosok gyermekei nyertek gondozást, nevelő intézet lett, ő maga tanította a növendékeket hittanra, számolásra, földrajzra, történelemre, magyarra és latinra; és pedig nem csak úgy egyszer-egyszer, mikor éppen kedve tartotta, hanem migcsak a betegség vagy az öregség meg nem akadályozta, naponként. Azt mondhatjuk, hogy ott töltötte életének javarészét.

Mint egykoron Szent Vince, kinek oly nagy tisztelője volt s kinek szellemében a legtöbbet áldozott a magyar földön, mint egykoron Szent Vince, ő is az utcáról szedte fel a gyermekeket. Nem nézte kinek a gyermeke, nem számítgatta, töprengve, hogy vajjon mennyit képes jövedelméből, melyet csaknem az utolsó garasig a jótékonyág oltárára áldozott, nem számítgatta, mennyit képes abból

eltartani, ő csak a szívére hallgatott, áldott jó szíve pedig azt sugta neki mindig, hogy segíteni kell a szegényeken és árvákon — bármibe kerüljön.

Mindenütt ott volt segítő kezével, ahol erre alkalom nyílt. Bár az intézet fenntartása és folytonos fejlesztése (ma már kétszáz gyermeket nevelnek ott) emberfeletti áldozatába került, a jótékonyág és alamizsnálkodás mindenféle neméből bőségesen kivette részét. Magara alig költött valamit, dus javadalma mellett szegényesen élt, magas méltósága külső díszével sem törődött, még azt is megtette, amit csak a szentek életében olvashattunk, hogy saját csizmáját levette és azt adta a szegénynek.

Ami ideje hivatalos dolgain és intézeti elfoglaltságán kívül maradt, azt a magyar irodalomnak szentelte. Német anyanyelvű volt s ennek dacára úgy irt magyarul, hogy írásait a Magyar Nyelvőr példának állította oda. Pázmány Péter és Arany János — két kedvenc írója — óta senki a magyar nyelvet úgy nem kezelte, mint ő. Kempis Tamás világhírű könyvét előtte is, utána is sokan fordították magyarra, ő maga félszáznál több magyar fordítást ismert, de az ő fordítása századokig utolérhetetlen ma-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

B. e. Nogáll püspök szobrának leleplezésére.

Szövegét és zenéjét 4 szólamu karra irta:

Dr. SZEMETHY GÉZA.

Oh áldott szív, jószágos, tiszta lélek
 Bus elhagyottak gondos őre, atyja,
 Ki irgalomból, kincseid pazarlva,
 Magad levél szegénye a szegénynek,
 Köszöntjük ércebe öntött képed!

Bár elpihent a kéz, a szív, az elme,
 Mely Jézusért fáradt, hevült, sóvárgott,
 De lelked él s e boldog kis világot
 Szent Vincze népét áldva, hűn szeretve
 Sugárik ércebe öntött képed.

Halóporod, mind óriási emlék
 Takarja e ház, élted alkotása
 Minden kövével hangosan kiáltva
 Áldott neved, hogy századok megértsék:
 Miért van ércebe öntve képed.

Virassz felettünk áldó szellemeddél
 Segíts kiszedni bűn s nyomor tövisét,

Hogy művedet folytatva, hol bevégzed,
 Hívóbb világot boldog emberekkel
 Láthasson ércebe öntött képed.

Nogáll emlékére.

Irta: Kovács József.

Haló porában is akit így szeretnek,
 Forró szeretettel kit így ünnepelnek,
 Nagy kincse lehetett annak a kebelnek.

Valóban, kincs voltál néhai jó Nogáll,
 A tenger gyöngyénél, a föld gyémántjánál,
 Te százszor, ezerszer értékesebb voltál!

Mi a falat kenyér éhező szegénynek,
 Mi hűs forrás habja a szomjazó testnek,
 Az voltál Te a »Rét« nyomorgó népének:

Krisztus egyházától dus javakat kaptál,
 Hogy sáfárkodj véle, mint hűséges kalmár,
 És Te, dicső szellem, imigy sáfárkodtál.

Egész életedben kiosztottad pénzed
 Utolsó fillérig a szinylődő népnek . . .
 Megszántad, mint Krisztus, hogy el ne vesznének.

Hajlékod megnyitád a hajléktalannak,
 Ruhaid szétoztád a ruhátlanoknak,
 Segélyül, amid volt, Te mind odaadtad.

De nemcsak ezt tetted. Többre vállalkoztál,
 Hogy boldogulhasson a Rét, e néposztály,
 Anyagi-segélyhez, Te Igét is hoztál.

Mert anyag élteti bár az ember-testet,
 De az ember nem test, nem csupán hústömeg,
 Lélek és test együtt alkotják az embert.

Azért csak az segít szegény embertársán,
 Aki nem csak testet; de lelket is táplál
 S ez volt a Te kincsed, dicsőséged Nogáll!

Itt áll igédnek hatalmas csarnoka,
 Benne lakik vallás, tudomány, kultúra,
 Az emberi lélek hármass táplálója.

A vallás megedzi az erőtlent lelket,
 Balsorsban fölemel, a jóban fegyelmez
 S lehozza földünkre az isteni mennyet.

A tudomány fátyla, vezérlő szövethék,
 Igazságra oktat, igazságért éltet.
 Ezért szomjuzozza az emberi lélek.

BARTA IMRE

szobafestő és mázó

NAGYVÁRAD, Szilágyi Dezső-utca 29.

Van szerencsém a mélyen tisztelt közönség b. tudomására adni, hogy — szobafestő és mázó műhelyemet —

a mai kor igényeinek megfelelően berendezve megnyitottam. Elvállalok minden e szakba vágó festő munkálatokat; gyors, pontos és a legutányosabb kivitelben eszközök. A n. é. közönség becses pártfogását kérve maradok tisztelettel: **BARTA IMRE** szobafestő és mázó.

rad. Eredeti munkái igazi mesterművei a magyar hitbuzgalmi irodalomnak.

Elete gyönyörű harmóniában volt elveivel, hitbeli mélységes meggyőződésével. Ráillik a római klasszikus tömör jellemzése: Vir integer, scelerisque purus.

Nyolc esztendeje, hogy eltávozott közülünk. Minél messzebb távolodunk tőle időben, annál tisztább, annál kedvesebb az ő emlékezete. Ez mutatja az ő igazi nagyságát.

Emléket hagyott ő maga után — aere perennius. Míg ez a város áll, nem fog kiveszni az ő emlékezete. De azért jól tette az ő szellemének, lelkének örököse, hogy érc emléket állított neki.

Hadd figyelmeztesse ez az emlék Várad lakóit nemcsak a Nogáll János iránt való köteles hálára és kegyeletre, hanem egyúttal azokra az eszínékre, amelyekért ő élt, küzdött, fáradozott, áldozott s amelyekre torrongó társadalmunknak oly nagy szüksége van: a törhetetlen hitre, az önzetlen hazafiságra és az áldozatos szeretetre.

Dr V. Gy.

Wekerle Bécsben. Bécsből jelentik: Wekerle Sándor miniszterelnök tegnap este kilenc órakor érkezett Bécsbe. A miniszterelnök ma korán reggel sétát tett, azután a magyar minisztériumban hivatalos ügyeket intéztetett el. Wekerle délelőtt báró Beck és Koritoszki osztrák miniszterekkel érintkezett, hogy meggyezzenek velük a két kormány az 1908. évi közös előirányzatok dolgában egyöntetű eljárására nézve. A délután folyamán Wekerle a közös miniszterekkel találkozik. A közös budget elkészítésére összehívott közös miniszteri konferencia holnap délelőtt 10 órakor lesz.

Lukács László mandátuma. Lukács László orsz. képviselő mandátuma ellen panaszt adtak be a belényesi választók. Ennek a panasznak tárgyalására volt egybehiva tegnap a bíráló bizottság. Haviár Dániel elnöklésével jelen voltak Németh Imre és báró Inkey József. A bizottság a legközelebbi ülést november 6-ikára tűzte ki.

Kivándorlásra csábító vállalat.

Leleplezett cég.

Igen sok hamburgi társaság van, melyek elárasztják az országot ügynökeik által, kik a népet a kivándorlásra csábítják igen előnyös feltételek mellett. A belügyminiszter évenként többször bocsájt ki ezek ellen a kivándorlási társaságok ellen körrendeletet, hogy megakadályozza őket működésükben.

Az ilyen társulatok közül most egy vakmerő kísérlethez folyamodott, azonban kudarcot vallott, mert a hatósággal fog meggyülni a baja. Ez a társaság ugyanis megakart vesztegetni egy közhivatalnokot, hogy így egyszerűen biztosan tüzhesse kisdéd játékait és a hatóság előtt védve legyen. A közhivatalnok azonban sokkal becsületesebb és hazafiasabb volt, semhogy büntársául szegődjék a külföldi társaságnak. Az ügy jelenleg az alispán kezében van, honnan illetékes forum elé fog kerülni.

Az esetről tudósításunk a következő:

Az érmihályfalvai járásban a járási irnoki tisztséget Rogge Károly tölti be. Rogge a napokban levelet kapott Hamburgból a *B. Karlsberg* cégtől. E levélben felszólítja a cég Roggét, hogy lépjen be a társaságba, illetőleg annak érdekeit mozdítsa elő oly formán, hogy a kivándorolni szándékozók névsorát tudassa vele. Ha ezt teljesíteni fogja, évenként 4—5000 korona mellékes jövedelemre tehet szert. Neki nem lesz más teendője, mint a kivándorolni szán-

dékozók névsorát beküldeni, melynek megtörténte után a cég megfelelő prospektusokkal fogja ellátni az illetőket. Jó kilátás van rá, hogy mond a levél, hogy a tudósítások által az érmihályfalvai járásból a kivándorlóknak kétharmad része hamburg felé a társaság közvetítésével fog kimenni Amerikába.

E tudósítások ellenében minden kívándorló után fejenként 10 koronát ígérnek, gyermekek, illetőleg olyan egyének után, kik felét fizetik a jegyeknek 5 korona honoráriumot helyez a társaság kilátásba.

Tudja jól a társaság a levél szerint, hogy az utleveleket Fiume felé irányítják, azonban ez őket nem alterálja, csak bizza rá, majd elintézik őket, megfelelő prospektusaikkal tudni fogják őket a népet annyira befolyásolni, hogy ne Fiume, hanem Hamburg felé menjenek ki.

Rogge személyére vonatkozólag pedig azt mondja a cég, hogy teljesen fedve lesz s nem lesz tudomása senkinek róla, mert a hozzá intézendő leveleket nem Hamburgból, hanem Ausztriából fogja küldeni. A honoráriumot pedig osztrák pénzügyhatóságtól fogja utaltatni.

A levél végén még felkéri a cég Roggét, hogy a kivándorlók névsorát a kivándorlás ideje előtt legalább 1—2—3 hóval tudassa, hogy a kellő felvilágosítással még idejében tudjon szolgálni.

A levél mellé csatolta a cég az ő falragaszát, melyen a kivándorlás előnyeit sorolja fel s erősen dicséri hajóinak előnyeit. Különösen a harmadik osztály nagy kényelmét említi, mely még ez ideig egyetlen egy kivándorlási társaság gőzösein sem volt feltalálható. A hirdetésben a cég arra kéri a kivándorlókat, hogy az utiköltségre egy bizonyos előleget küldjenek be. Miből következtetve nincs kizárva, hogy egy szélhámossal van dolga a hatóságnak.

Az érmihályfalvai járás épen egyike azoknak a járásoknak, melyekből a legtöbbben vándorolnak ki. Itt ugyanis minden héten átlag 45—50 ember vándorol ki Amerikába.

A levél litogratálva volt, miből arra lehet következtetni, hogy azt nem csupán Rogginek küldték meg, hanem másoknak is. Üdvös lesz a hatóságnak ezeket a leveleket kinyomozni és a megfelelő eljárást megindítani azok terjesztői ellen.

S a kultura áldás, mint a napsugára,
Egy tisztultabb, egy szebb élet kél nyomába,
Az isteni szépnék némi hasonmása.

Ez a hármas egység a lélek kenyere.
Ezt osztja a népnek Nogáll intézete.
Ezer áldás rajta, ki ilyené tette!

Itt kap táplálékot az anyagban szegény,
Itt éled a lélek: hit s tudomány ölé,
Ez a boldogító, szociális segély!

. . . Es te nép, te jó nép, ne feledd emléket
Annak, ki mindenét od'atta a népért,
Aki ily nemesen, ily magasztosan élt.

Őrizd meg szivedben s vadd meg bátran bárhol
Ezt az igazságot, mely mint a nap lángol:
Nogáll volt az igaz szociál apostol.

A keresztért.

Irta: Dr. Krüger Aladár.

Mondá pedig Jézus: »Kik engem szerettek,
Vegyétek át rólam a súlyos keresztet.
Homlokotokat töviskorona takarja:
Az én békességem derül fel alatta,
Kik jutalmat vártok: álljatok ki vélem,

Hogy a guny, rágalom ostorozzon értem,
S akik boldogságot kerestek szüntelen,
Ne várjátok, csak a halálban én velem.

Szóra rá a püspök: »Oh értem e szót!
De hol találok meg mindazt, mire oktat?
Szélszörva keresztet, Uram, száz szilánkba;
Elporladt homlokod véres koronája;
Békés virág nyílik poroszlóid felett
S halálom óráját csupán Te ismered.
Abogyan kívánod, élnek, hálnék érled,
De nem tudom: hogyan kövessék téged?

Felelt neki Jézus: »Az én keresztet,
Bárhová tekintesz, mindenütt fölleled.
Nézd a szegény munkást: üzi napja, éje,
Keresztem alatt hull véres verejtéke.
Nézd szegény-gazdagot: gyermekét temeti;
Az is az én súlyos keresztet viseli.
Kik nekem szolgálnak: töviskoronájok
Alatt a rágalom ezer sebe táton,
Korbácsolják őket gunynyal, üldözéssel,
Láthatod sebeik, hogyha szertenézel.
Üldöznek érettem és üldöznek engem —
Oh, nem hiu rendjel az én fakesztetm!

Szentéletű főpap imazzámolyára
Ráesik a hajnal felkelő sugára.
Eltűnt a kis szoba nagy egyszerűsége,
Ragyog vala minden földöntuli fénybe;

S mint mikor az erdő mély csendjén keresztül
Kelő csalogánynak ébresztője zendül
És felbred minden mosolyogva, szépen:
Világosság gyullad a püspök lelkében.
»Az én hulló vérem a szenvedők könnye.
Az én kezem áldja, aki letörölte.
Láttad keresztet: vedd és kövess engem.«

S míg künn hiúsággért dül a harc szüntelen,
A dúsgazdag püspök egyszerű köntöst vett
És ment Krisztus után keresni — keresztet.

Két kis epizód.

Irta: Dr Szalárdi Gyula.

Tizenöt év előtt, szép, nyári délután történt az egyik.

Vasárnap délután volt, mikor a munkásoknak is pihenője van. A város egyik szűk, elhanyagolt utcáján egy 28—30 éves férfi bolyongott. Szép körszakál díszít napbarnított arcát, melyen a fájdalom és kétségbeesés kifejezése ült. Nagy oka volt a fájdalomra. Csak néhány napja még, hogy elveszítette azt, ki »miendene volt. Csak néhány napja még, hogy a férfikor tavaszán álló erős, munkabíró ember könnyeit ontotta felesége hült tetemére. Szegény volt, kerges kezével kereste kenyerét, de az a gyöngé nő, ki immár kiterítve fekszik

Megnyílt! Tátray Gusztáv

— rövidáru és kézimunka üzlete —

vasznat, valódi Scroll sifont, fehérmot, divatelméket és selymeket. melynek előnyös összekötteté-eim folytán jutányos szabott árak mellett lesznek eladva. (Főutca Orsolyak temploma mellett.)

A nagyérdemű közönség pártfogását kéri Tátray Gusztáv.

UJDONSÁGOK.

Nogáll szobra.

Ércbe öntve fog állani az áldott emlékü jótékony főpap szobra, azon az intézetben, a melyhez legjobban hozzáfűzte szíve: a Szent Vince zárda épületén. Másfél életnagyságu mellszobrát külön fülkében elhelyezve ma leplezik le ünnepélyesen.

A szobor az intézet utcai homlokzatán ragyog. Tóth István szobrászunk alkotása, a kinnek művészetét Nagyváradon s az ország több városában már számos műalkotás dicséri. Az ő vésője alól került ki Nagyváradon a székesegyház főoltára, a Pieta-szobor, Szent László és Szaniszló püspök szobra, Budapesten a király által adományozott tiz szobor közül Hunyadi Jánosé, a szombathelyi Bercsényi-szobor stb. A nagyváradai Nogáll szobor művészi kivitelével méltó helyet foglal el ebben a szép sorozatban.

A szobor leleplezése ünnepély keretében történik, melynek műsora a következő:

1. *Himnusz*, éneklí az intézeti finövendékek kara *Beleznay Antal* vezetése alatt.
  2. *Ünnepi beszéd*, tartja *Fetser Antal* felszentelt püspök; a beszéd alatt lehull a lepel a szoborról.
  3. *Köszöntő ének*, szövegét és dallamát írta dr. *Szemethy Géza*, előadja a szerző vezetése mellett az intézeti leányövendékek énekkara.
  4. *Nogáll emlékére*. Írta *Kovács József* szavalja *Rettegi Juliska* intézeti övendék.
  5. *A keresztért*, írta dr. *Krüger Aladár*, szavalja *Glatz Mihály* intézeti övendék.
  6. *Pápai Himnusz*, éneklí a finövendékek énekkara *Beleznay Antal* vezetése alatt. Utána *Kölcsey Himnusza*.
- Nogáll püspök Nagyvárad városának disz-

polgára is volt s így a szoborleleplezésre meghívták Nagyvárad város tanácsának és törvényhatósági bizottságának tagjait. Másnak külön meghívó nem küldetett, azonban a rendőrség szívesen lát mindenkit, akit kegyeletes érzése Nogáll emlékezetének szentelt emez ünnepélyre hí. Kezdeté fél 11 órakor.

* **Kossuth Ferenc állapota.** Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter állapotában eddig nem állott be javulás. A miniszter tegnap látogatások fogadásával és munkával ugy tuleröltette magát, hogy éjszaka fájdalmi voltak. Az orvosok minden munkától és a látogatások fogadásától eltiltották.

* **Lukács és az adóreform.** A kormány elnökének október 23-án tartott beszéde folyton és különböző információk alapján a sajtó igyekezett lehetőleg hiteles formájában ismertetni az adóreformot. A megjelent tudósításokat *Lukács* adóügyi tanácsos tanulmányozta és az adóreformra vonatkozóla tegnap előterjesztés telt a polgármesternek. Az előterjesztésben azt adja elő a tanácsos, hogy az új adóreform ügyével a megjelent információk alapján foglalkozott és ama felfedezésre jutott, hogy nem csak az adófizető polgárokat, de a városi háztartást is lényegesen érinti a reform. Miután pedig ugy a városi pénzügyi életének, mint az adózó polgároknak védelme megkívánja azt miszerint esetleges sérelmek ügyében az előterjesztések megfelelő időben illetékes fórum elé terjesztessenek, javasolja, hogy a polgármester az adóreformot hiteles forrásból szereze be és annak miben állásáról a közönséget világosítsa fel. Továbbá lépjen érintkezésbe a pénzügyigazgatósággal, melyből kifolyólag tárgyalásokat tartson a város érdekeinek megvédése szempontjából. Es végül javasolja, hogy a tanácskozások eredményéről a

városi tanácsnak tegyen jelentést a polgármester.

* **A közegészségügyi szakbizottság ülése.** A város közegészségügyi szakbizottsága folyó évi október hó 30-ik napján d. u. 4 órakor a váosház bizottsági termében ülést tart a következő tárgyak felől: 1. A XII-ik gyógyszer-tár engedélyezése. A csontgyűjtő raktár telep engedélyezése. Typhus megbetegedésekről szóló jelentés.

* **Villamos a fürdőbe.** A fürdőbe vezetendő villamos vasut ügye a legkomolyabb stádiumba jutott tegnap. Ugyanis a kereskedelmi minisztertől leérkezett a közigazgatási bejárás alkalmával felvett jegyzőkönyv kapcsán. A miniszteri leirat igen kedvező intézkedéseket tartalmaz, amennyiben lényegében teijesen az engedményesek álláspontját hagyta helyben és kijelentette, hogy a közigazgatási bejárás alkalmával jegyzőkönyvben foglaltakat elfogadja. — Egyszersmind felhívta az engedményeseket, hogy a villamos vasut építésére vonatkozó költségvetéseket terjesszék fel hozzá. A költségvetés elkészítésében legyenek tekintettel arra, hogy ne a Kapucinus-utcán, hanem a villamos vasut által már kiépített vagy kiépíteni szándékolt Zöldfa-utcát vegyék figyelembe. Gilányi-utára vonatkozólag pedig az engedményesek közösen tárgyalják meg az ügyet a városi villamos társasággal és erre vonatkozólag később fog határozatot hozni. Ez által most már ugyszólván a legközelebb jutott az ügy a megválasztáshoz, mert *Hankovits* és *Tóth* rövid időn belül el fogják készíteni a költségvetéseket, hogy az építkezéshez még a télen hozzá foghassanak. Az új villamos vasut előnyeit fölösleges most ismét elősorolnunk, hiszen minden ember ismeri azokat. Es most, hogy ily komoly fordulathoz jutott a vasut ügye, valószínűleg a többi illetékes faktorok sem fognak elzárkózni annak elősegítésétől.

az egyszerű ravatalon, szívesen megosztotta vele a munkát.

Isten, a minden jók adója, három gyermekkel áldotta meg házasságukat. Az egyik épen csak egy pár hetes volt. Amig a család feje távol a háztól kereste a napszámot, hogy kis családjának betevő falatja legyen, addig a család őrangyala otthon, az egészségtelen, szűk, földes, bérelt szobában szünet nélkül dolgozott, fáradságot nem ismerő kitarással végezte az anyának nehéz teendőit, hogy férjének csekély keresményéből szűken kijöhessenek. Szegények voltak, de a szegénység tanyáján is otthonos néha a megelégedés és boldogság. Megelégedés és boldogság ütött tanyát az ő kis hajlékukban is.

A végzéseiben kifürkészhetetlen isteni Gondviselés megelégette az ő boldogságukat is: magához szőlította azt, ki férjének mindene, családjának őrangyala volt.

Képzhetni az apa fájdalmát, gondolhatni kétségbeesését. A néhány hetes csecsenő mellé dajkát, a ház vezetésére főzőnőt fogadni nem képes. A kis pólyás gyermek nem is sokkal élte tul anyját, elment szülője, táplálója után. Mit csináljon a másik kettővel? Jolán más-

fél éves, Jusztin 3 éves volt. Otthon magukra nem hagyhatja; — ki fog reájuk majd gondot viselni?

Két-három hétig tartott ez a kinteljes állapot, mely már-már a végső kétségbeesésbe üzte a szerencsétlen apát.

Azon az emlékezetes vasárnap délután kétségbeesése a felső tokra hágott. Megragadta két kis leányát, Jolánt karjára vette, Jusztint kezénél fogva vezette és vitte mindkettőt oda, honnét annyi áldás száll egy nagy városrész lakosságára, vitte ama szűk, elhanyagolt utcán levő apáca-intézetbe.

A ház kapuját éppen a főnöknő nyitotta ki.

— Vegyék el tőlem gyermekeimet! — kiáltá a kétségbeesett apa, — mert különben a Körözsbe dobom őket!

A főnöknő több évtizedet töltött már a betegek és szegények szolgálatában, sokat tapasztalt, de ilyent még nem látott. A kétségbeesett ember szétdult vonásai ijedelemmel töltötték el, hátrálni, menekülni akart az első pillanatban előle, de könyörülő szíve megessett az árva gyermekeken.

— Csak hagyja itt — jó ember a kicsinyeket, majd beszélni fogok a mi urunkkal.

Es azóta két kis gyermekkel több árvát tartott az a jó ur.

*

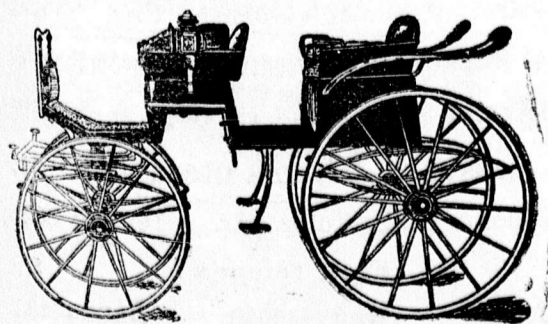
A másik epizód három évvel később történt.

Nagyon megszerette a halál anygala a Köfaragó-utca egyik szegényes házat. Négy nap alatt kétszer fordult meg benne. Csütörtökön egy asszonyt, hétfőn egy özvegy embert temettek onnét.

Az a két gyászjelentés, melyet akkoriban minden kommentár nélkül közöltek a váradi lapok, három család tragédiáját jelenté. Három fivér lakott a kis udvari lakásban családjukkal együtt. Nem volt alkalmuk iskoláikat elvégezni, szerény kis állás jutott mind a háromnak. Ugy segítettek rajta, hogy mindhárman együvé költöztek, hogy könnyebb legyen az élet.

Csak néhány évig éltek így együtt, mert beköszöntött a halál: meghalt az egyik, felesége csakhamar utána. Két tiu maradt apátlan, anyátlan. Az életben maradt két testvér közül az egyik magához vette a két gyermeket. Ahol négy gyermek van, meg lesz a másik kettő is. Négy éven át nem is volt bajuk.

A másik fivér hitvestársa ugyancsak ez idő-

Villanyerőre berendezett kocsigyár
Vadász és Grósz Nagyvárad,
 Szilágyi Dezső-utca 6.
 Helybeli és vidéki TELEFON: 445.

Ajánlják elsőrangú gyártmányu kocsijaikat, melyekből állandóan dus raktárt tartanak
 190 Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

* A városi napidijasok mozgalmá.

Az ország minden részében megindították a mozgalmat azok a kis egzisztenciájú emberek, kikre a legtöbb munka nehezedik, de a legrosszabban vannak fizetve. A mozgalom minden irányban helyzetük javítására irányul. A legtöbb helyen már figyelembe is vették ezt a mozgalmat és lehetőleg javították a napidijasok helyzetét. Azonban Nagyváradon még mindig nagyon mostoha a sorsuk. Ezelőtt mintegy 20 évvel rendezte ezt az ügyet a város oly módon, hogy havidijas állásokat rendszeresített, miáltal reményt nyújtott a napidijasoknak az előre haladáshoz. Ma már ezek a havidijas állások mind olyan egyénekkel vannak betöltve, kik fiatalok és változásra épenséggel nem lehet számítani és ha mégis ürül egy-két hely, még mindég igen tekintélyes számú napidijas irnok marad a régi helyzetben. Azért most ezek mozgalmat indítottak, hogy a havidijasi állásokat szaporítsák, esetleg az ő jelenlegi fizetéseiket emeljék fel. A napidijasok a tegnapi nap folyamán már be is adták erre vonatkozó kérelmüket a várososhoz.

* **Kivándorlás Nagyváradról.** A kivándorlás e hóban volt városunkban a legnagyobb. Ez ideig ugyanis 25 egyén kért utlevelet a várostól. Az utlevél kérők közül 17 vándorolt ki a könnyebb megélhetés reményében. Hasonló számú utlevelet még nem adtak ki az idén egyik hónapban sem, ami elég bizonyítéka annak, hogy a város gazdasági állapota folyton rosszabbodik.

* **Postahivatal áthelyezése.** A m. kir. államvasutak székelyhid—szilágysomlyói vonalak vedresábrányi állomásán működő postahivatalt az igazgatóság 1907. évi november hó 1-én Vedresábrány községbe helyezte be. A postahivatal Vedresábrány elnevezéssel teljes fel- és leadó szolgálattal és mint a postataka-

tájt költözött a jobb házába. Az ő három gyermeke is talált anyát, a jó sógorasszonyban, ki így kilenc gyermeknek lett gondviselő anyja. Tizenkét személyre főzött, kilenc apró gyermekre takarított, kilenc gyermek ruhája varrásánál virrasztott megszámlálhatatlan éjszakát ez a gondos, jó anya.

Négy esztendeig birta az emberfeletti munkát. As ötödikre már nem volt ereje. A gépet lehet javítani, olajozni, ha kopik, sokáig eltart, — de mégsem örökké. Az emberi erő hogy birna ellentállani a romboló enyészetnek?! Lerokadt ő is a nagy teher alatt, mint annyi más az élet nehéz küzdelmeiben.

A kilenc gyermek és boldogtalan ura borult koporsójára; sógora már ekkor a halállal vívta nehéz tusáját. Négy nap mulva ott vett lakást, hat szál deszkából álló lakást ő is kint — a hideg temetőben.

És most ott állt a három közül az utolsó fivér a kilenc anyátlan gyermekkel — köztük a legnagyobb — egy leány 12 esztendősi!

Mit tegyen? Hová forduljon?

Ahhoz a »jó ur«-hoz fordult ő is, aki azon a másik két gyermekén könyörült. Reményében nem csalatkozott.

A kilenc árva közül kettő: Béla és Lajos ott nyert elhelyezést abban az áldott intézetben, melynek homlokzatára odakerül ma a felejthetetlen emlékü alapítónak, Nogál Jánosnak szobra.

rékpénztár közvetítő hivatala fog tovább működni. Forgalmi köre Vedresábrány, Apátke-resztur, Erlancsika községekre Akos János, Bálint Imre, Kispákon, Korcsmáros János, Szűcs András, Tóth Ilés féle tanyákra és Ujtanya pusztára terjed ki. Postai összeköttetését a vedresábrányi pályaudvarra és vissza naponta ötször közlekedő gyalogküdönc járat utján a Szilágysomlyó és Székelyhid között mindkét irányban közlekedő 293—294. számú kalauzpostákkal és a 7104. sz. vonattal fogja nyerni.

* **Vasuti közlekedés átszálással** A nagyvárad—szeged—rókusi vonal *Sarkad* és *Gyula* állomásai között levő Fekete-Körözs-hid vasszerkezetének betolása miatt folyó évi október hó 29-én a Sarkadról este 10 óra 6 perckor induló 5022 sz. vonatnak a régi hidon való áthaladásától kezdődőleg előreláthatólag október hó 31-én este 9 óráig az összes személyszállító vonatoknál az utasok átszálással, a királyi levél- és hírlap posta és a podgyász darabok áthordással fognak továbbittatni, míg a gyorsáru élő romlandó szállítványok, valamint a csomagposta szállítás segély utirányon történik. Az ezen vonalrészén át irányuló közönséges teheráru forgalom pedig ez idő alatt szünetel. A vonatkísérő személyzet az utasokat idejében figyelmeztetni fogja, hogy a vonatoktól a nyílt pályán való kiszállás, mely oldalon és mi módon történjék.

* **Szünet a villamos áramszolgáltatásban.** Nagyvárad város villamos műtvének igazgatósága ez uton értesíti a város közönségét, hogy ma, vasárnap, f. hó 27-én délelőtt 11 órától délután 1 óráig kísérletek miatt az áramszolgáltatás szünetelni fog.

* **Esküvő.** Tegnap vezette oltárhoz *Govrik* Akos mérnök özv. *Brányi* Gézáné bájos és kedves leányát, Böskét, a váradujvárosi plébániatemplomban; az esketési szertartást dr. *Karsch* Lollion kanonok végezte, aki remek megható beszédet intézett az ifju párhoz. — Holnap, hétfőn délelőtt esküszik örök hűséget *Martos* Gyula püspökségi uradalmi intéző Beélben bájos ifju menyasszonyának, *Eder* Lujzikának, *Eder* Géza főszolgabíró ünnepelt szépségű leányának.

* **Tiszti szemle.** Az idei tiszti főszemle folyó évi november hó 4-én délelőtt 9 órakor a várban a tornateremben fog megtartatni.

* **Az orvvadász és a miniszter.** Ez év május havának 19. éjjelén 3 órakor a rézbányai erdőben az ör épen akkor lepte meg *Dului* Károlyt, mikor az egy bokorban megtöltött fégyverével vadra lesett. Az orvvadászt, aki különben tiltott időben is követte el a kihágást, feljelentette az ör a főszolgabírónak, aki 200 korona pénzbüntetésre és 10 napi elzárásra ítélte *Dului* t. Az alispán ezt az ítéletet leszállította 50 korona pénzbüntetésre és 3 napi elzárásra. A fellebezés folytán a miniszterhez került az ügy, ahol a leszállított büntetést fel-emelték és pedig kétszáz koronára. A miniszter ugyanis nem vette nyomatékos enyhítő körülménynek *Dului* büntetlen előéletét és a szigorú büntetés által elrettentő példát akar állítani az orvvadászok elé, akik különösen Bihar-megyében el vannak szaporodva.

* Olasz szobrászok Nagyváradon.

Az elmúlt hét folyamán öt olasz telepedett le Nagyváradon, hol a szobor-gyártás iparra kérték engedélyt. Az olaszok azonban a legveszedelmesebb fajtái szoktak lenni az anarchistáknak, azért a rendőrség megtagadta a letelepülési engedélyt annál is inkább, mert az utlevelek Németországba voltak irányítva. Az olasz konzulhoz fordultak ezután a szobrászok, kiknek utleveleit aztán Magyarországra irányította a konzul. A megtörtént korrigálás után zavartalanul települtek le az olaszok városunkban. A letelepültek névszerint *Andei* Andrea, *Ottavio* és *Giovanni* testvéreivel, *Calami* Giuseppe segédével, *Nuti* Órandio és *Santinó* tanulóival. A csendes olaszok *Baquidi* Luka olasz faluból jöttek ide és korántsem a mi szobrászainknak akarnak konkurenciát teremteni, hanem gipsz szobrocskákat akarnak gyártani.

* **A központi Takarékpénztár** üzleti helyiségét folyó hó 28-tól Bémer-téri újonnan épült házába helyezi át.

* Izgalmas hajsa egy betörő után.

Tegnap éjjel izgalmas hajsa játszódott le a Porondon egy rendőr és egy betörő között. Az esetről tudósításunk a következő: *Bittó* Gergely városi rendőr tegnap éjjel 12 órától 4 óráig a Porondon teljesített őrszolgálatot, mikor rendes sétája alatt erős kutyaugatást hallott. A kutyaugatás gyanusnak tűnt fel és kutatni kezdte annak okát. Amint a hang felé közelgett, egyszerre a kerítésről valaki leugrott és kést rántva a rendőrt megtámadta. A rendőr erre revolvert vett elő s azzal a levegőbe lőtt, mire az ismeretlen futásnak eredt. A rendőr sokáig hajszolta az embert, míg egyszerre elveszítette szemé elöl a sötétségben. A betörő futás közben egy pár csizmát és egy üres tarisznyát dobott el. A megmenekült gazember még nem tudta végrehajtani szándékát, mert a kutya megzavarta ebben. A rendőr elég pontos személyleírást adott az emberről, kit ennek alapján valószínűleg sikerülni fog kézre keríteni.

* **Elpusztult gazdák.** Ez évi szeptember hó 29-én Szolnokdoboka vármegye Szék községében óriási tűzvész pusztított, melynek 21 telkes gazda lett áldozatává. A tűz ezeknek az embereknek házait minden melléképületeivel, valamint terményeivel egyetemben elpusztította. A tönkrement gazdák segélyezésére most az ottani alispán országos gyűjtést indított, minekfolytán Bihar-megyét is fölkerlte, hogy a segélyezéshez járuljon hozzá.

* **Halálozás.** *Balogh* Mihályné szül. Nagy Mária tegnap, f. hó 26-án d. e. 9 órakor hosszas szenvedés után életének 45-ik évében elhunyt. Temetése holnap, f. hó 28-án d. u. 3 órakor lesz a Szacs-vay-utca 4. számú gyászaházól.

* **B. B. B.** Közismert tény s az ország minden részében el van ismerve alanti motto, amely a kimutatott fényes eredmény által megbizonyosodott. Rövid időn belül a 602.000 koronás nagy jutalomdíjon kívül a nagy főnyereményt 200.000 koronát, 70.000, kétszer a 60.000, 50.000 és 40.000 koronát, tehát egy millió koronán felüli összeget fizetett ki a fenti Bankház a szerencsés vevőknek. Ezen fényes

Gerstenbrein Tamás

szobrász és kőfaragó mester Nagyvárad, Rákóczy-ut 55. (Diósi fatelep).

Ajánlja nagyraktárát: Saját készítményű márvány, gránit, syenit, labrador stb. siremlékekben. Elvállal minden szakmába vágó munkát, ugyszintén régi sírboltok s sírkövek renoválását a legolcsóbb árak mellett.

Első erdélyi géperőre berendezett kőfaragóműhely és
s í r k ő g y á r .

Kolozsvár, Dézsma utca 21. sz.

Központi iroda Kolozsvár. Telefon 662.

Fiókok telepek: 179

Déva. Nagyszeben. Bánpatak.

eredményt más főelárúító kimutatni nem képes. Jogosult tehát azoknak eljárása, kik sorsjegyeiket a legközelebbi I ső osztályu huzásra (XXI. sorsjáték) huzás november 21. és 23-án, a Benkő Banknál Budapest, Andrásy ut 60, beszerzik, mert ezáltal maguk is meggyőződést szerezhetnek arról, hogy a legigazibb motto: Benkő sorsjegye Bankól!

* Csak egy virágszálat! Mindenek előtt meg kell állapítani, hogy a magyar társadalom évek óta nem fogadott jótékonyági akciót nagyobb rokonszenvvel, mint a József Kir. Herceg Szanatorium Egyesületnek azt a szép, poetikus gondolatát, hogy a halottaknak szánt koszoruban egy virágszállal kevesebbet kössünk s azt az egy virágszálat ajánljuk föl a szegénysorsu tüdőbetegeknek. Széles körben erről beszélnek társaságokban s keresik a módot, amelylyel ezt a szent vámot minél többen, kényelmesen leróvhatnák. Ebben is segítségre jön az egyesület. Kétezer ridikült késsítettet. »Mentsük meg a tüdőbetegeket« jelszavattal. A ridikült egyleti pecséttel van ellátva. Rajta van a belügyminiszternek engedélyezése s nyitva van szája, hogy minden jó szív bedobhassa garasát. Most már csak az kell, hogy ez a kétezer ridikült mind forgalomba kerüljön. Ezer jó szív már van, aki elvállalta a ridikült s a szent vámot be fogja gyűjteni, de az egyesületnél még van ezer ilyen formás gyűjtőtáska. Kérjük hölgyeinket, ne sajnálják a szép emberbacéltól a fáradságot. Irjanak egy levelezőlapot a József Kir. Herceg Szanatorium Egyesületnek Budapest, IX., Lónyay-utca 47. szám s kérjék postafordultával a ridikült. Aztán legyen jelszavunk: »Csak egy virágszálat!« Gyűjtsenek minél többet a szegénysorsu tüdőbetegek emberbaráti alapjára.

* Névváltoztatás. Berger Sándor nagyváradi lakos családi nevét belügyminiszteri engedéllyel »Nemes«-re változtatta.

* Ágyalapítvány hivatásos újságíróknak. A József Kir. Herceg Szanatorium Egyesület ágyalapítványt létesített a József Szanatoriumban hivatásos újságírók s azok családja tagjai részére. Az egyesülethez a vidéki hírlapírók szövetségének elnöksége a következő átiratot intézte: »Mély hálával vettünk hirt a Szanatorium Egyesület t. közgyűlésének azon lekötölező határozatáról, hogy a sajtó támogatását méltányolva, 10,000 koronás ágyalapítványt létesít tüdőbeteg hivatásos újságírók s azok családja részére. Az egész magyar sajtót megtisztelő, rendkívüli áldásos alapítványról, legközelebbi igazgatósági ülésünknek teszünk jelentést és egyidejűleg kérrü fogjuk, hogy az alapítványi helyet odaitélő bizottságba, igazgatóságunk is küldjön képviselőt. A t. Egyesület kiváló jóindulatát ösztönözve megköszönve vagyunk, kiváló tisztelettel Szegeden, 1907. október 23-án, Szávay Gyula s. k. elnök, Palócz László s. k. titkár. Meleg köszönettel adózunk a derék egyesületnek, a beteg collegák nevében is.

* Tánciskola-megnyitás. Kovács Tivadar balettmester, a m. kir. nagyváradi honvédbadaprodiskola és Orsolya-zárda táncánára f. évi november hó 3 án nyitja meg táncintézetét a Zöldfa-szálloda tánctermében. Az oktatás felőli az egész koreografiai táncművészetet, testésztétikát és a szalon-tornát. Külön gyermek-, diák- és boston-kurzusok. Az esti tanfolyam kezdő és haladó-tanfolyama.

Védnökségek alatt álló magáncsoportok és magánórák külön társaságoknak különböző na-

pokon és órákon fognak megtartani. Értekezhetni lakásán: Nyárta-utca 12. (Teleky-u ca felé) Számtalan újabb művészeti tánc képezi az ideai szezon programját.

KUGLER HENRIK (Gerbeaud) udvari cukrász összes gyártmányainak fő elárúítása Petrovics Mihály fűszer és csemege kereskedésében Nagyvárad, Fő utca (Huzellával szemben) van.

x Hangok a gyermekkorból. A lázas hajsza, a nyugtalan emberi küzdelem, amely az embert oly korán öreggá teszi, kevés időt enged az embernek, hogy a gyermekkor szép napokra visszapillantasson. Annál örömteljebb, de egyuttal fájóbb is, ha az ember kevés számu pihenő óráiban a régmúlt gyermekévekre tekint vissza. Olyan ez a visszaemlékezés, mint az orgonabugás és az elhaló harangszó. A karácsony a maga megszentelt gyönyöreivel megelevenül az emlékezetben és ha csak rövid időre is, visszavarázsolja élénk a rég eltűnt időket. Ezt a megemlékezést tartja bennünk ébren a karácsonyfa-angyal csemettyű néven ismert ujdonság, amelynek forgalombahozatala a cs. és kir. udv. szállító: Konrad János Brűx, 2028. sz. érdeme. Felhívjuk lapunk t. olvasóit a ma megjelent hirdetésre, melyből minden közelebbit erről a bájos ujdonságról megláthatnak. Gazdagon ábrákkal ellátott árjegyzéket küld fentebbi udvari szállító cég kívánatra mindenkinek ingyen és bérmentve.

TÁVIRATOK.

A király gyógyulása.

Bécs, okt. 26. A Korr. Wilhelm jeleni: Az ő Felsége állapotáról szárnyra kelt hírek tartós javulásról szólnak. A felség az éjszakát nyugodtan és zavartalanul töltötte. Álma sokkal jobb volt, mint az elmúlt éjjel, köhögés alig zavarta. Étvágya jó, mint normális időkben. A hurut intenzitása szemmel láthatólag csökkent.

Bécs, okt. 26. Schönbrunnból ma nagyon kedvező hírek jöttek. A király javulása tartós. Kedvező jelnek veszik, hogy Neuser tanár ma este már nem jelenik meg a királynál. Az éjjel nagyon jó volt, álmát ritkán zavarta a köhögés. Ma délben rendes sétáját tette. Mihelyt a hurut egészen elmúlt, a szabadban fog sétálni és sétakocsizást fog tenni.

Nyugalom a függetlenségi párton.

Budapest, október 26. A tegnapi megállapodás után most már nem sok gondja van a kormánynak a kiegyezés miatt. A függetlenségi párton szinte teljes a nyugalom, alig néhány ember elégedetlenkedik még ezek is csupán a kvótaemeléssel miatt aggódnak. A képviselők jó része a vasárnapot választóik körében töltik, hogy megismertessék őket a kiegyezéssel, de különösen a kvótaemeléssel okaival. A függetlenségi vezető em-

berek meg vannak győződve, hogy ezután senki sem fog kilépni a pártból a kiegyezés miatt. Eddig összesen hat képviselő lépett ki a pártból.

A tisztí fizetések javítása.

Bécs, okt. 26. Wekerle miniszterelnök azért jött egy nappal előbb Bécsbe, mert előzetesen eszmecserét akart folytatni a közös miniszterekkel. A utóbbiak már tegnap értekezletet tartottak a közös költségvetés dolgában. E költségvetés keretében a hadügyminiszter a tisztí fizetések javítását szeretné keresztül vinni.

Erre a célra kilenc millió koronára volna szükség, melyből magyarországra a kvóta szerint 3.000.000 esnek. A kiegyezés megkötése és különösen a kvóta felemelés azonban megváltoztatta a helyzetet és most már a magyar kormány az, amely az általános politikai helyzetre való utalással azon van, hogy a tisztí fizetések emelése nem sürgős.

Wölfling Lipót polgári kötése.

Zürich, október 26. Az itteni anyakönyvi hivatal előtt ma történt meg Wölfling Lipót polgári kötése Riher Mária Magdolnával.

A kalabriai földrengés.

Róma, október 26. Feruzzano és Cherett között tegnap tábori távirót rendeztek be. A katonák eddig 165 holttestet huztak ki a romok közül. Még mindig 300 ember hiányzik, akik valószínűleg valamennyien elpusztultak. Feruzzano lakói közül csak 120 tudott megmenekülni.

TANÜGY.

Az iskolaszéki választás.

Tegnap is nehezen verődtek össze az iskolaszéki tagok a választáshoz elegendő számban, úgy hogy előbb a rendes iskolaszéki gyűlést kellett megtartani s megvárni, míg azalatt többen összejönnek. Az ülésen folyó ügyeket intéztek el, vitát egyik pont sem keltett, elfogadták az elnökség előterjesztéseit. Alelnöknek Adorján Emil indítványára megválasztották dr Döry Ferencet, kivel szemben Gábel Jakab előbb Mezey Mihályt, majd Hoványi Gézájt ajánlotta, de egyik sem volt hajlandó vállalkozni. Döry régi tagja az iskolaszéknek az olasz-i iskolának gondnoka is, élénken érdeklődik az iskolaügyek iránt.

Majd azután, mikor végre megjött a 24-ik választott iskolaszéki tag is, megtartották a multkor elhalasztott tanítóválasztást, melyet Mezey Mihály vezetett. Radó Ignác indítványozta, hogy egyhangulag válasszák meg a legrégebb helyetteseket, a tanítók közül Báthyné Bolemann Sárít, a tanítók közül Kovács Lajost és Mártonffy Istvánt. Az elnök ra-

Agárdi István mázoló és butorfestő az Emke-palota alatt.

Elvállalok minden e szakmába vágó munkákat szép, finom s a legutányosabb árak mellett elkészíteni, különösen butorfestésekre igen nagy súlyt fektetek, nemkülönbön épületmunkákra és berendezésekre is. Ezenkívül nálam házi szükségletre kívánandó színekben különféle olajba tört festékek is kaphatók, melyeket annyival is inkább előnyösebb nálam beszerezni, hogy minden további piszkolódás, keverés kikerülésevel használni lehet. A nagyérdemű közönség jóindulatu pártfogását és bizalmát, melyet eddig irányomban tanusított, úgy ezután is kiérdemelni óhajtom.

Ugyanitt tisztességes családból származó 1—2 fu tanulóul felvétetik, fizetéssel avagy teljes ellátással. (Lehet vidéki is.)

Tisztelettel Agárdi István, mázoló és butorfestő.

gaszkodott az utasítás betűjéhez és nem engedett felkiáltás útján választani, hanem titkos szavazást rendelt el. Ennek is az lett a vége, hogy az említett három helyettes választott meg egyhangúlag, mert titkosan is mind rájuk szavazták, jelesül annak, hogy az iskolaszéken helyreállt a béke.

SZÍNHÁZ.

A hét műsora

Vasárnap: d. u. Vig ővegy, este: Rómeo és Julia.

Hétfő: Nap és Hold.

Kedd: Boszorkányvár.

Szerda: Salome, Cremonai hegedős.

Csütörtök: Salome, Cremonai hegedős.

Péntek: Aranyember.

Szombat: Vig Niebelungok.

EGYESÜLETEK.

Vetítő estély. A nagyváradai fényképezők köre ma, vasárnap délután 5 órakor a Tűzoltó őrtanya nagytermében vetítő estélyt rendez. A vetítő estély tárgya *Trier* és müncheni 103 képben bemutatva. Vendégeket szívesen lát az elnökség.

ZENE.

Kóczyán hangversenye.

Nagyszabású művészi esemény tanui lesznek Nagyvárad zenekedvelői szerdán, a mikor Kóczyán, a fiatal hegedűművész fog egy hangversenyt rendezni városunkban. Magyarországi hangversenykörútja a diadalok sorozatát jelentette. Így aradi fellépéséről az »Arad és Vidéke« következőleg emlékeznek meg:

Ez a huszonkétéves fiatalember a tökélynek máris oly magaslatán áll, ahová a ma élő legnagyobbak sem emelkednek fel. A technikájával csak Kubelik technikáját mérhetjük össze és mégsem ez adja meg nagyságának igazi mértékét. A szédületes gyorsaság és az a minden nehézséget legyőző bravúr, amellyel Kóczyán rendelkezik, ennek a langelmének csak másodrendű kiválóságai. Igazi nagysága a stílusban, az interpretálás mélységében nyilvánkozik meg. A hegedűje sir, nevet, énekel. Ki törődne azzal, hogy duplaüveg futamokkal vagy más uton éri el? A kivitelbeli nehézség érzésünket fel nem zaklathatja, a zene lelke az, amely megrészesít.

Amikor elfeledjük, hogy a hegedű hegedű, amikor nyirettyű és hurok kivesznek érzésünkből, mert mechanikai kölcsönhatásuk felolvad az előadó lelkében, ott kezdődik az igazi művészet.

A műsor első számaként Wienewsky D. moll hangversenye szerepel. Az első pillanatokban némi elfogultsággal küzdött a fiatal művész, a románc nem is sikerült teljesen: de már a végén falmellegedett, a tekintete ki gyult s innen kezdve lélek költözött Kóczyán hegedűjébe. A tomboló tetszésnyilvánítást egy Bach-féle airrel hálálta meg. Itt láttuk először óriásnak. Széles, erőteljes vonóvezetés és az a klasszikus nyugalom és mélység, amely az előadón elömlött, egyenesen Joachimre emlékeztet. Az újabbak közül Burmestertől hallottunk csak hasonló hangokat. A g hurja egyenesen tüneményes.

Nem vállalkozhatunk minden egyes számának külön méltatására. Érzésre és technikai készségre felváltva kapunk mutatványokat. A tavaszhoz irt himnuszban, mint zeneszerző is bemutatkozott. Gcdard »Berceusében« ismét csodálatosan mély hangulatfestésben gyönyör-

kódtunk. Sarasate »Cigánydalai« az obligát, de páratlan finomsággal előadott »Csak egy kis lány van a világon« után az utolsó számban: Paganini »Pa'piti«-jében kaptuk meg az igazi mértéket Kóczyán egyéniségéről. Hallottuk ezt Kubelikől is, Thomson is játszotta, de ott csak a technikai bravurban gyönyörködtünk. Paganini szellemét pedig csak Kóczyán szólatlatta meg.

Orgona bűgása, fuvola panasza szállt szét a teremben. Az E hur ujongott, tombolt, beszélt, lütyölt, énekel. Ehhez hasonló kantiténát hegedűből csak Pagannini nyirettyűje csálhattott ki.

Három órán keresztül, öttől nyolcig tartott a hangverseny; a teremben már kezdetben türelmetlen volt a hőség és mégis a hangulat percről percre fokozódott s végül az előkelő közönség már úgy tombolt, mint a mámoros. A hangulat a művészt is elkapta. Szívesen adta a ráadást és a lelkével játszott. Ez a fiatal, kezdetben apattikus arc teljesen átszellemült, megrészesült a saját munkájától, talán már nem is a közönségnek, hanem a saját gyönyörűségére játszott.

Művésztszárának, Veselsky zongoraművészenek nagyságát az mutatja legjobban, hogy Kóczyán mellett is része volt nagy és meleg ünneplésben. Finom, színes játéka elbájolt, briliáns technikája játszva uralkodott a sokfokú szörnyeteg felett. Négy szerzővel szerepelt a műsoron, de a közönség tőle is két ízben követelt ráadást.

NYILTTÉR.

HARTSTEIN GIZELLA
és
JAKOBOVICS CZELLA
női kalap divatüzlete
Nagyvárad, Színház-utca 4. szám.
hol a legdivatosabb
kalapokban óriási
választék van.
Ugyanott a legújabb fazonokra
282 alakítások elkészíttetnek.

Sürgős értesítés!

Van szerencsénk a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy a jelenleg Bémer-téri bódében levő **Kobrak-féle cipőraktár teljesen feloszlik** és az összes raktáron levő cipő árukat minden elfogadható árban elárusítjuk.

Minthogy ilyen kedvező alkalom csak ritkán kínálkozik, kérjük a n. é. közönséget, hogy bevásárlásait mielőbb eszközölje, míg a készlet tart.

Teljes tisztelettel:

Eigner Ede és Társa.

Berendezés eladó. — Telefon szám 695.

👉 Csak november 1-ig. 👈

REGÉNYCSARNOK.

A rejtélyes kerékpár.

— Regény. —

Írta: **Daniel András.**

(Franciából.)

54

Időről-időre Varouze szeretett magának bizonyosságot szerezni arról, hogy uralja-e a feleségét. Ez sohasem fog megszűnni — gondolta. Mindig így lesz és amikor csak akarni fogja, egy cirógatással visszahódíthatja magának az asszonyát. Így értette ő az életét: teljes szabadság, részéről semmi tartózkodás, ami a hűséget és méltányosságot illeti, de azért birni akarta az intimitás eme biztos menedékét, eme gazdag, előkelő, mulató felséget, aki nem volt eléggé csábító arra, hogy veszélyessé válhatna az elhanyagoltatás miatt, de kitűnő anyja volt és leszámítva apróbb, egészen elviselhető fellátásait, abban a hízogó élvezetben részesíti, hogy olvadozik a szerelemtől, ha férje kegyeskedik őt kegyeivel megajándékozni.

Ontudatlanul örülve ennek a kilátásnak André, jóakarattal nézett le a feleségére. A fiatal asszony alázatosan, elragadva szegte hátra a fejét. Világos ruhája elterült a halványzöld ágakkal teleszótt fehér szőnyegen. Rövid lélegzetétől emelkedő mellén a függő motívum három gyöngy könyekként csüngött alá.

— Oh, minő jó téged okosnak látni — mondá. Varouze megfogva felesége egyik kezét és azt megveregetve.

Okosság!... Varouze nem is álmodta, minő kevés erélyesség van ebben a szervezetben, melyet a képzelődés, az idegek uralnak, melynek impulziói kiszámíthatatlanok és mely szervezetnek rugóit Varouze a kezei között vélte tartani; azt hitte irányíthatja.

Gyenge, hajlékony lénynek tetszik az asszony; legyőzhetetlen, kibetűzhetetlen azonban az agyrem, ami őt vezeti.

Még a kibékülés ezen estéjén a szobájában is, ahová őt Andréja követte, Varouze Claire érezte, hogy ő nem egészen azé az ember és el fog jönni az idő, mikor őt teljes valójában fogja látni. Mert minden látszat ellen Claireban kevesebb volt a szerelem, mint az exaltált érzélgőség. Nem volt ő igazán szenvedélyes természet. Az érzékek rettenetes lánc nem kötötte le őt. Nála a mámor az agyból szállt a testbe. Elragadtatása abból a fogalomból ered, amit ő alkotott magának.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A földmivelésügyi miniszter segélye
Ismertettük, hogy a földmivelésügyi miniszter a biharmegyei emberek segélyezésére 5000 korona segélyt adományozott a munkásségély alapjára. Az ügyet az alispán kiadta a gazdasági egyesületnek oly felhívással, hogy tegyen javaslatot arra nézve, miszerint mi módon történjék a segélyezés. A gazdasági egyesület két előterjesztést tesz. Es pedig, hogy az 5000 koronát a munkások között osszák szét. Ezt azonban az összeírás nehézségei miatt nem tartja célszerűnek. Javasolja azért, hogy népesedés aránya szerint községenként osszák ki azt. Es pedig a megyében van 494 község 526795 lakossal kik között egyenlő arányban kell a pénzt szétosztani. E szerint minden segélyezett ember fog kapni 95 fillért. A pénzt jársonként fogják kiutalványozni és a főszoigabírók fogják a további eljárásokat eszközölni.

A szerkesztésért felelős

Dr. VUCSKICS GYULA.

Értesítés!

Tisztelettel értesítem a n. é. közönséget, hogy régi jó hírnévnek örvendő szigorúan szolid kertészeti telepemen: **Nagyvárad, Aradi-ut 33. sz. a.** (villamos vasúti végállomás, a honv. buszár laktanyával szemben) óriási mennyiségben van készlet a legjobb elite és fajtiszta **Chrisanthemumokból**, melyek a közelgő mindszenti ünnepekre méltók a kegyelet őrizetére.

A n. é. virágkedvelő közönség szives figyelmét felhívom **Bémer-téri modern virágosnokokra is**, hol művészies kivitelű alkalmi, keresztelezi, eljegyzési, menyasszonyi, névnap stt. csokrok és egyéb virágmunkák megrendelhetők, melyek a legszolidabb árban pontosan és lelkiismeretesen elkészítettek.

Óriási választék **koszorúkban** a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig.

A n. é. virágkedvelő közönség szives látogatását és pártfogását kéri

tisztelettel
Ifj. Jelinek Ferenc,
mű és kereskedelmi kertész

Telephon virágcsarnok 102. Telephon kertészeti telep 103.

A Központi Takarékpénztár

üzleti helyiségét

folyó hó 28-tól, Bémer-téri ujonnan épült házába

helyezte át.

Uj üzlet! Uj üzlet!

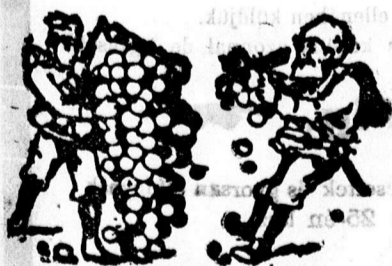
**Lukács Nándor
butor-raktára**

műasztalos-, kárpitos- és díszítő műhelye Nagyvárad, Fő-utca 8. sz. Széchenyi szállodával szemben.

Allandó raktár: háló, ebédlő uri szoba és szalon berendezések, mindennemű modern styl szerint. Vás, réz és hajlított fa butorok reudkivül nagy választékban. 210

Pontos kiszolgálás. Olcsó árak.
Kivánatra rajzok és költségvetések ingyen.

Szőlő-oltványokat

szállít, fajtisztaságért jótállva legdusabb választékban a már évek óta elsőnek

és legmegbízhatóbbnak ismert:

Küküllőmenti első szőlőoltvány telep.

Tulajdonos: **Caspari Frigyes,** Medgyes 28. sz. (Nagyküküllő megye).

Tessék képes árjegyzéket kérni!

Az árjegyzékben található az ország minden részéből érkezett elismerő levelek, ennél fogva minden szőlőbirtokos megrendelésének megtétele előtt az ismerős személyiségektől úgy szó, mint írásbelileg bizonyosságot szerezhet magának fenti szőlőtelep feltétlen megbízhatóságáról. 248

Nagyvárad város polgármesterétől.

12197-907 sz.

Hirdetmény.

A kereskedelemügyi m. kir. minisiter ur f. évi október hó 12-én 70308-907. I. b. sz. a. kelt leiratával kiadott engedély okmány szerint Nagyvárad város közönségének engedélyt adott arra, hogy a város területén keresztül vezető két közúti Körözs hídron gyakorolt hidvámszedés felfüggesztése mellett a sorompóknál szedhető kövezetvámot a díjszabályzatban megállapított mérvben felemelhesse és szedhesse. Ezen körülményről a nagyközönséget azzal értesítem, hogy a sorompóknál szedhető felemelt díjtételek szerinti kövezetvám szedése 1907. évi november hó 1-ével lép hatályba s ugyanezen időtől az említett Körözhidakon gyakorolt díjvámszedést a díjszabályzat érvényének tartamára felfüggesztem.

Nagyvárad város 1907. október hó 24-én.

Rimler Károly
polgármester.

4303-1907. eln. szám.

Felhívás!

Halottak estéjén a temetők kapuin gyűjtő perselyeket helyezünk el, azon kérő szavakkal, hogy »Adakozzunk a városi szegény tüdőbetegek részére.«

Halottak napján fordulunk a közönség nemes szívéhez; azon a napon, amidőn a kegyelet nyilatkozik meg az elhunyt hozzátartozók emléke felett; azon a napon, amidőn a fájdalom érzése fogja el a szíveket, látván a sírok előtt a kérlelhetetlen enyészetnek romboló pusztításait, amely szívtelenül, lelketlenül szakítja széjjel a leggyöngédebb érzelmeket.

A tüdőbetegség ellen az emberiség felvette a küzdelmet és enyhíteni törekszik ezen betegségnek nemzetirtó pusztításait.

Ki tudná megmondani, hogy hány sir áltana üresen? hány szem maradna szárazon? hány munkáskéz, szerető anya és gyermek maradt volna eleiben? hány családban élne tovább a boldogság? ha ezen gyilkos betegség ellen a segítség kellő időben érkezik és a pusztító kór rombolásai megakadályoztatnak.

Az igazi kegyelet, az őszinte emberszeretet nyilvánul meg abban, ha a szegény embertársainkon segítünk és megmentjük őket hozzátartozóiknak.

Bizalommal fordulok Nagyvárad város közönségéhez és felkérem, hogy a városi szegény tüdőbetegek segélyezésére irányuló humánus törekvéseinket kegyes adományaival támogatni és előmozdítani sziveskedjék.

Nagyvárad, 1907. október hó 25.

Rimler Károly,
polgármester.

Nagyvárad város adóhivatalától.

12052-1907. sz.

Hirdetmény.

A folyó 1907. évre kivetett érvényesítéssel ellátott s annak idején 8 napi közszemlére kitett összes adónemek továbbá a vízhasználati díj a főkönyvbe előírtakkal, miből folyólag értesítetjük a város adózó közönsége, hogy azoknak az adózási könyvecskébe bejegyzése az I. sz. kerületre nézve a városi adóhivatal 21-ik, a II. kerületre nézve a 15-ik, a III-ik kerületre nézve a 36-ik számú szobájában mai napon megkezdett.

Mint hogy pedig az utolsó évnegyedi adó befizetésének határideje november 15-ike, ne hogy az akkor adójuk beírása eszközöltetése tömegesen jelentkező telek huzamos várakozásának, a könyvelést teljesítő tisztviselők pedig munkahalmaz miatt túlterheltségnek legyenek kitéve, annál fogva:

Felhívtnak az összes adózók, miszerint

saját könyvelmük szempontjából évi adójuknak adókönyvecskéjükbe leendő bejegyztetését a mai naptól kezdődőleg a délelőtti órákban eszközöltessék, hogy annak utána, a november 15-ik évnegyedi választó évnegyedi adójukat a már kész adóbárcával minden további utánjárás nélkül egyenesen a városi adóhivatal pénztárába fizethessék.

Nagy-Várad 1907. évi október 23-án.

A városi adóhivatal.

Butor kiállítás.

az Első Nagyvárad Műbutor-gyárban
Fő-utca Guttman-házban

Kádár fűszerüzlet mellett

Az egész emeleten teljesen berendezett szobák, hálószobák keményfából 320 koronától, ebédtők 380 koronától, salónok 460 koronától.

Zongorák, pénzszekrények és mindennemű berendezési tárgyak.

Szigoruan szabott saját gyári árak.

Vidékre kívánatra költségvetést vagy utazómat teljes mintákkal saját költségemre küldöm. Szives megkeresést kér

Büchler Márton, butorgyáros.

Fő-ü z l e t és iroda: Fő-utca, Guttman-ház. Fiók-üzlet: Szent László-tér, 200 (Holdas-templom mellett.)

G y á r: Menház-utca 3. Telephon: 421. 626.

Legjobb

Cipők

legolcsóbban*****

REICHARD ÁRUHÁZA

cégnél kaphatók.

A „Tiszántul“-ra

előfizetést küldeni minden nap lehet

aki már ma előfizet, az november hó 1-ig a lapot

ingyen kapja.

Feuerabendt Gusztáv

műfestészeti és vegytisztító Intézete
NAGYVÁRAD, a városi Bazar-épületben, színház oldalon.

Ajánlja berlini módra festését és tisztítását. Mindenemű férfi- és női öltözeteknek, valamint bál ruháknak a legjobb és legpontosabb elkészítését.

!!Nagyváradon egyedüli e szakmában!!
Olcsó árak! — Gyors szállítás!

Feuerabendt Gusztáv

281 **speciális vegytisztító**
 a városi Bazar-épületben, színház oldalon.

Dr. Rác Ödön Sanatoriuma és vizgyógyintézete (ezelőtt Politzer-féle)

Nagyvárad, Szilágyi-Dezső-utca, 7. szám.
 Telefon 693

Bejáró és bennlakó betegeknek egész éven át nyitva. (Fertőző és elmebetegek kivételével.) Vizgyógymódok, villany gyógyászat, villanyfürdők, szénsavas-törpefenyő. Asványfürdők, forró légekkel, gőz szekrény, pöstyéni iszapkura. Inhalatciók. Vibrációs masszázs, Soványító és hízó kúra.

Javulva: Idegesség, kimerültség minden neme, gyomor, bél-, szív-, tüdő és légzőszervek bántalmi, izületi-, izom-, ideg csúznál kitűnő gyógyeredmények.

Állandó orvosi felügyelet.
 Olcsó árak. Pensio (lakás és ellátás) naponta 3-5-7 korona.

Prospektus és felvilágosítással szívesen szolgál

Dr Rác Ödön,
 az intézet tulajdonosa és vezetője.

130

PÁL SÁNDOR

épület-, portál-, diszmű- és butor asztalos mester.

Rákóczi-ut 10 és Szaniszló-u. 2 sz. Stern palotában.

Elfogadok minden ezen szakmába vágó munkákat úgy mint épületek, portálok, üzletek, gyógyszerárak berendezését a legkitűnőbb szaktudással, ugyszintén átalakításokat és butorok javítását, fényezését igen szolid árak mellett hivalkozom városunk intelligenciájának több elismerő nyilatkozatára, ezért is kérem a nagyérdemű közönséget, hogy bizalommal felkeresni kegyeskedjenek, egy levelező lap általi meghívásra bár hol megjelenek és költségvetéssel díjtalanul szolgálak.

Kiváló tisztelettel

Pál Sándor,
 speciális szakiparos.

TÖRÖK

szerencséje

ÖRÖK.

Felülmulhatlan az a szerencse, mely bankházunknak kedvez. Rövid idő alatt **30 millió** koronánál több nyereményt fizettünk ki nagyrabecsült vevőinknek; ezek között a **2 legnagyobb nyereményt**, és pedig:

kétszer a nagy jutalmat, a **600.000** koronás főnyereményt
 a legnagyobb **400.000**

továbbá 6 a 100.000, 4 a 90.000, 8 a 80.000, 8 a 70.000
 5 a 60.000, több 50.000, 40.000, 30.000, 25.000, 20.000
15.000 és ezeken kívül számtalan 10.000, 5.000, 3.000, 2.000, 1.000, 500
 koronás és egyéb nyereményt.

Ennélfogva ajánljuk, hogy a legközelebb kezdődő, a világ legesélydusabb osztálysorsjátékában vegyen részt és rendeljen nálunk egy szerencsesorsjegyet.

A most kezdődő 2-ik új magyar osztálysorsjátékában rövid 5 hónap alatt

összesen **16 millió 457.000 korona** hatalmas összeget sorsolnak ki.

A hónap melyik napján született?

Rendeljenb, o nálunk oly sorsjegyszámot, mely születésnapja vagy azon nap mellé van jegyezve, amelyen különös eseményeknek volt részese

Nap	Sorsjegy száma	Nap	Sorsjegy száma	Nap	Sorsjegy száma	Nap	Sorsjegy száma	Nap	Sorsjegy száma	Nap	Sorsjegy száma
1	101493	7	93181	12	109698	17	67481	22	111015	27	101429
2	92717	8	101499	13	93401	18	109677	23	41795	28	91425
3	108701	9	36818	14	107392	19	3071	24	107395	29	105083
4	92156	10	106749	15	105328	20	73010	25	93186	30	4689
5	111057	11	92701	16	96990	21	100923	26	106118	31	109840
6	4938										

Az I. osztályu sorsjegyek tervszerű árai:

¹/₈ eredeti sorsjegy frt. — 75 vagy kor. 1.50 ¹/₄ eredeti sorsjegy frt. 1.50 vagy 3 kor.
¹/₂ » » » 3. » » 6. » » 6 » » 12. »

A sorsjegyeket utánvétellel vagy az összeg előzetes beküldése ellenében küldjük.
 Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket fenti eredeti sorsjegyekre kérünk azonnal, de legkésőbb

f. évi november hó 21-ig,

hozzánk bizalommal beküldeni, miután szerencse-sorsjegyeink igen keresettek és gyorsan elfognak és az **első osztály** huzása már f. é. május 23-án és 25-én lesz.

TÖRÖK A. és TSA

Bankház R.-T. Budapest. Sürgőncim: Törökék Budapest

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzlete.

Főarudánk osztálysorsjáték-üzlete: I. Központ: Szervita-tér 3/a saját palotánkban. II. fiók: Váci-körut 4/a. III. fiók: Teréz-körut 46/a.

Értesítés.

Ár frt

Egy duplafedelű valódi schweici (perfekta) tula ezüst óra	19.—
Egy duplafedelű omega óra	13.50
Egy duplafedelű ezüst óra pontosan regulázva	5.75
Egy valódi tula ezüst óra anker szerkezettel 7.—, cylinder szerkezettel	6.50
Egy jó erős nikkel óra	1.80
Egy jó duplafedelű nikkel óra	2.50
Egy legjobb minőségű ébresztő óra	1.80
Egy inga óra ütő szerkezettel	9.—
Egy ütő inga óra kisebb minőség	5.—
Egy iroda óra	3.—
Egy fali óra	2.50

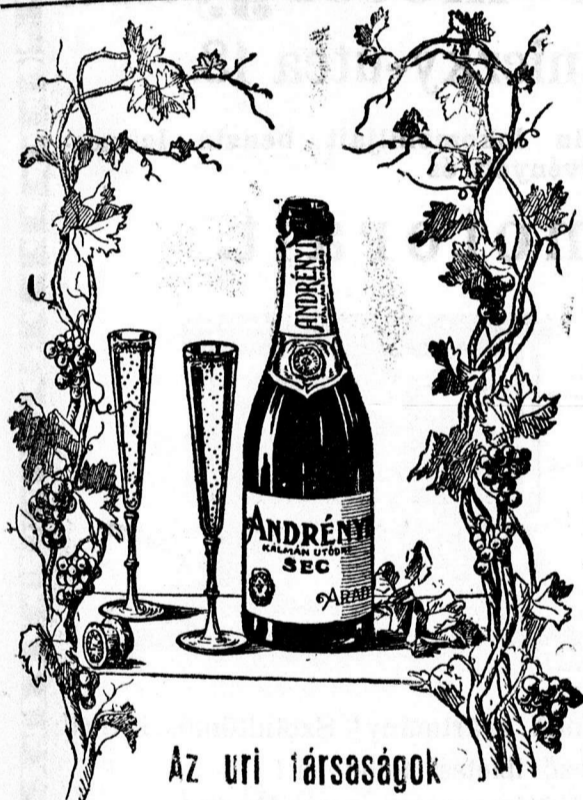
Ékszerek bámulatos olcsó árban kaphatók:

FERDERBER TESTVÉREK

Színház-utca, 4. (Adorján-ház.)

Kossuth-utca, (Káptalan-ház.) 71

Bihar-kávéházzal szemben.

Az uri társaságok

kedvelt pezsgője!

Kapható minden elsőrangú fűszerkereskedésben, kávéházban és vendéglőben

30

Hirdetmény.

A nagyvárad **Hitelbank Részvénytársaság** 1907. szeptember hó 22 én tartott rendkívüli közgyűlése elhatározta, hogy a társaság részvényitkéjét 1168 darab új 150 kor, n. é. részvény kibocsátása által 225000 koronáról

400.200, azaz Négyszázezerkét-száz koronára

emeli fel.

Ezen új 1168 darab részvény kibocsátása a következő feltételek mellett történik: u. m.

1. A régi részvényesek elővételi joggal bírnak minden négy régi részvény után három új részvényre.

2. Az új kibocsátású részvények 150 kor. névértékben bocsátatnak ki.

3. Részvényenkint 2 kor. 64 fillér fizetendő bélyeg és kiállítási díj címén.

4. Az igazgatóságnak jogában áll a régi részvényesek által át nem vett részvényeket szabadkézből 150 kor. kibocsátási árban elhelyezni.

5. Az elővételi jog gyakorlásának, valamint a szabadkézből eladásra kerülő részvények előjegyzésének határideje 1907. október hó 20.

Ezen határidőben a régi és új részvényesek tartoznak:

részvény jegyzése alkalmával darabonként és kikiáltási díj fejében 52 kor. 64 fillért. 1907. november hó 20-ig 50 kor. — fillért. 1907. december hó 15 ig 50 kor. — fillért. az intézet pénztáránál készpénzben kifizetni, mely összegek után a befizetés napjától 1907. december hó 31-ig 5 százalék tértítetik meg.

Az új részvényesek 1908. január hó 1-től kezdve az üzleti haszonban részesülnek.

A befizetésekről ideiglenes igazolványok adatnak.

Az új részvény kibocsátási művelet befejeztével az alaptőkét képviselő részvények összetétel után darabszámban és névértékben akkép változtatnak meg, hogy minden két drb. 150—150 kor.-ról szóló részvény egy drb. 300 kor. névértékű új részvennyel cseréltetik ki, úgy hogy azután a 400200 kor. alaptőkét 1334 drb. egyenként 300 koronával teljesen befizetett s névre szóló részvény képviseli.

A védelmes befizetőkre az alapszabályok 2 ik § a nyer alkalmazást.

Nagyvárad, 1907. szeptember 23-án.

Nagyvárad **Hitelbank Részvénytársaság** igazgatósága. 256

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vártér 1.

Hosszas kísérletek után forgalomba hoztuk a

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben 75 százalék **mehtakarítást** mutat fel. 40 gyertyás Wolfram lámpa **darabja 5 kor.** 60 gyertyásé **5 kor. 50 fill.**

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,

tehát 5 százalék kartell áron alul.

Mindennemű **izzólámpa különlegességek,** fénypésszál lámpák, ugyancsak 5 százalékkal **kartell áron alól kaphatók.**

Csillárok,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók s a villamos telepen külön e célra épített nagy

← csillár-raktárunkat ←

megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

1/2 lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban.

Elvállaljuk

villamos világítási

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ívlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerező telefonja 55. sz.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Benkő sorsjegye Bankó!

AZ I. OSZT. SORSJEGYEK ÁRAI:

1/8 K1.50

1/4 K3.-

1/2 K6.-

1 K12.-

BENKŐ BANK BUDAPEST, ANDRASSY UT 60.

Sorsjegyeink, reklámtábláink kifüggesztése által jelzett helybeli viszontelárusítóknál eredeti árban kaphatók.

Pénz!

Olesó
töketörlesztéses kölcsönt

10—75 évre folyósít, ugyszintén régi drágább kamatu kölcsönöket kicserél, convertál a lehető legrövidebb idő alatt.

Házak, szőlők, földbirtokok

örök árban való *adás-vételét* vagy *bérletét* a legsikeresebb eredménnyel közvetít.

Földbirtokok parcellázását

saját költségére elvállalja és financiroza.

Faludi Ignác,

volt takarékpénztári titkár,
bankbizományi és hitelforgalmi iroda
Nagyvárad, Mészáros-utca.

27

Telefon szám 424.

Kitüntetve I. díj és oklevéllel.

Szikszy József

műhangszerész
hegedűkészítő specialista.

NAGYVÁRAD,

Nagy-Sándor-utca 1. szám.

Mindennemű hangszerek készítenek és javíttatnak jutányosan, művésziessé.

Kitűnő német és olasz húrok.

Réz és fa fuvó hangszerek,

Gramophon és harmonium javítás.

Ajánlom hangszereimet az összes tanintézetek gyűjteményébe.

224

Védjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régióknak bizonyult háziszere, mely már sok év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult kőarványnál, oszónál és meghűléseknel, bedörzsöléséppen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K—80, K 1.40 és K 2.— és úgyszólván minden gyógyszerertárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.

Dr. Richter gyógyszerértára az „Arany oroszlanhoz”,
Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.
Mindennapi szétküldés.

Tisztán kezelt természetes hegyi borok.

Pénzéért!

Kitűnő versei édes mustár.

Mindenki a legjobb fűszer- és csemegeárut kapja nálunk, becsületes és figyelmes kiszolgálás mellett, mit rövid fennállásunk óta is, már sikerült beigazolnunk.

Csak egy próba rendelés feladásával is meggyőződhetik róla bárki is.

Kérjük a n. é. közönség szives pártolását
tisztelettel

Telephon sz. 249. **Mezey János és Társa**
NAGYVÁRAD, Nagyvárad Takarékpénztár épület.

Legfin szalon petroleum 1 lit. I. rendű 16, II. r. 14 kr.

Osers és Bauer motorgyára

Budapest, Podmaniczky-utca 18.

Ajánlja kitűnő hirnévnek örvendő benzin lokomobiljait benzin lokomobilos cséplőszelvényeit és

szivógáz-motorait.

1-2 fillér üzemköltséggel. Elismert elsőrendű gyártmány! Szolidtömör kivittel!
Kitűnő referenciák! Kedvező fizetési feltételek!
Költségvetéssel és arjegyzékkel díjmentesen szolgálunk! 14

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐI

SZÉNSAV-MŰVEK

ujonnan berendezve

A LEGTISZTABB TERMÉSZETES FOLYÉKONY SZÉN SAV

kartelen kívül szállítanak azonnal bármily mennyiségű természetes vegyileg legtisztább folyékony

SZÉNSAVAT

a világhírű buziásfürdői szénsavforrásokból szoda-vizgyártáshoz, vendéglősöknek és egyéb iparicélokra mesterségesen előállított, össze nem tevesztendő, kevésbé kiadós szénsavval.

Megbízható, szigorúan lelkismeretes kiszolgálás!

buziásfürdői ásvány- és gyógyvizek

1/1 és 1/2 literes üvegekben.

Szív-, vese- és hólyagbántalmaknál utól nem ért gyógyhatás.

Elsőrendű asztali víz!

Felvilágosítással készségesen szolgál. 248 1—200

Muschong-buziásfürdői szénsavmüvek és ásványvizek szétküldési telepe Buziásfürdőn.

Sürgönyeim: Muschong, Buziásfürdő. — Interurban telefon 18. sz.

JÁTÉK
abc

MELY A GYERMEKET EGY ÓRA ALATT
MEGTANITJA AZ ABC-RE.

A MAGY. KERESK. KÖZL.
HIRLAP ÉS KÖNYVIAĐOVÁLLALAT KIADÁSA
BUDAPESTEN

Hatvan perc alatt megtanulja az abc-t.

A világ legnagyobb találmányai a véletlenek köszönhetően létrejöttek.

Egy találmánnyal állunk szemben, melyet szintén a véletlen hozott létre s amely egyszerűségével szinte meglepi az ember.

Vegyen maga mellé egy öt éves gyermeket, adja kezébe a »Játék abc«-t, maradjon hatvan percig a gyermek mellett és utasítás szerint játszik a betűkkel. 242

Csodát fog látni,

mert a gyermek hatvan perc alatt az egész abc-t ismerni fogja.

Jótétemény.

Igazi jótétemény ez a »játék abc«, mely pompás 10 színben előállított litografiai kivitelben van kísértve, 23 remek színes képkel és az ára bérmentve szállítva 75 krajcár.

Megrendelések a **Magyar Kereskedelmi Közlöny** hír- és könyvkiadóvállalatához küldendők Budapest, Dohány-utca 16-18. Ha ezen műből egyszerre 3 példányt rendel 2 frt 25 kr. helyett, 2 frt ba számítjuk.

TÖRLEY

TALISMAN

Új fényképészeti és festészeti műterem Nagyváradon.

LEMBERT EDE fényképészeti és festészeti műterme

mely a modern kor kivánalmainak megfelelően teljesen újonnan épült Rákóczi-ut 8. szám a. (Fő-u. Györffi-ház) megnyílt.

Műtermében készít:
Platin képeket
Aquerelleket
Olajfestményeket
és régi képek után új másolatokat.

Elsőrangú kivitel!

Oktatás.

Szülők figyelmébe!

A nagyváradai Középiskolai Internátusban gimnáziumi, reál, kereskedelmi és polgári iskolai tanulók mint bejáró növendékek középiskolai tanárok vezetése mellett az összes tantárgyakból lelkiismeretesen előkészítettnek.

Tisza Kálmán-tér.

Tisztelettel

Dénes Pál

internátusi igazgató.

Egész délután elfoglaltság.

Gyönyörű látványosság!

Bejegyzett minta. Törvényesen védve.

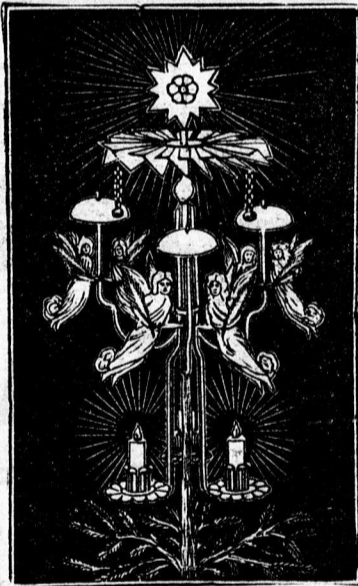
A karácsonyfa legszebb díszé,

amelynek egy keresztényszállóban sem volna szabad hiányoznia az általam javított

1. sz. ragyogó karácsonyfa angyal-csengő,

teljesen fémből, 6 aranyozott angyallal, 30 cm. magas. Kifogástalan működésért szavatosság.

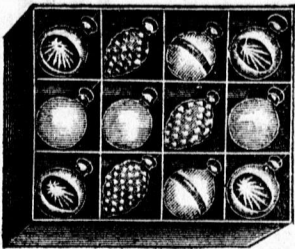
A legkisebb és a legnagyobb karácsonyfán is azonnal megerősíthető. Az asztalra helyezve, mint asztali csengő is használható. A meleg kályhára téve, gyertyaláng nélkül is működik. A három gyertya melege a szerkezet lendítő kerekét mozgásba hozza és ez által a rajta elhelyezett lágyított acélpálcák a három harangra

ülve, kellemes, ezüstös harangszót hallatnak, áhítatos karácsonyi hangulathoz ringatva ifjú és aggodt egyaránt. Ára csomagolás és használati utasítással darabonként **K. 1.50.**

3 drb K 4.25	9 drb K 12.—
4 > > 5.50	12 > > 15.—
6 > > 8.—	24 > > 29.—
36 drb K 43.50	
50 > > 58.—	
100 > > 112.—	

2. sz. Ugyanaz a karácsonyfa-Angyal-csengő legegyszerűsább, legfinomabb nikkelezett kivitelben, csavart haranglábakkal, 3 ragyogóan fénylő ezüst Lanetta-virággal, mely virágok a gyertyák meggyújtása után csodaszép fénysugarakat övelnek szerteszéjjel. Ára kartonban, használati utasítással darabonként **K. 2.**

Legújabb Üveg-karácsonyfadísz

12 drb válogatva, gondosan kartonba csomagolva, a tárgyak nagysága és kivitele szerint **K-40. -60. -70. -80. 1. 1.20. 1.50. 2.—, 6 drb.** Kartonban a tárgyak nagysága és kivitele szerint **K-75 -90. 1.— 1.20. Lanetta (Angyalhaj) ezüst vagy arany, borítékonként K .10. Dió-drót 100 drb K -20. Üveg-**

golyó láncok 1, 1/2, 2-2 m. hosszua golyók nagysága szerint **K -90-95 1.20. 1.40. Karácsonyfa-gyertyácska, 24 db kartonban K -50 nagyobb 15 drb kartonban K -58, Gyertyatartó tucatja K -50.**

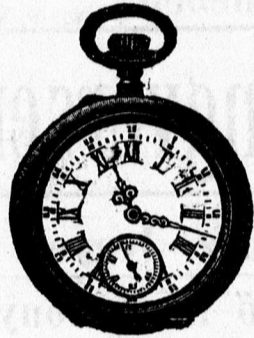
Karácsonyi jutalom.

Mindazon t. vevőim, akik szeptember 1-től november 30-ig terjedő időben levélbelileg legalább **K 40.—** értékűt egyszerre rendel, karácsonyi ingyenjutalmul egy 4343. sz. Riadó ébresztő órát éjjel világító számlappal és egy 1908. évre szóló naptárt ingyen kapnak hozzácsomagolva.

Becszerelés megengedve vagy a pénz vissza, tehát kockázat kizárva.

Szétküldés utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése mellett. A rendelés legelőnyösebben a postautalvány szelvényén eszközölhető. A rendelő levélben vagy rendelő lapon azonban feltétlenül megjegyzendő, hogy utánvételes szállítást kíván-e a rendelő, vagy pedig a rendelés összege postautalvánnyal elküldetett-e? Minden rendelőnek érdekében áll rendelését a lehetőség szerint december 15-ike előtt beküldeni, mert tapasztalat szerint a postán dec. 15-ike után az óriási torlódás következtében a szállítás nem eszközölhető oly gyorsan, mint rendes forgalom mellett. A megrendeléseket idejekorán intézzük az

Első óragyárhoz Konrád János cs. és kir. udvari szállító. Bruk 2028. sz. (Csehország.) Kérje több mint 3000 ábrát tartalmazó főárjegyzékemet, amely bárkinek azonnal ingyen és bérmentve megküldeték.

5 korona

egy valódi svájci Roskopf-rendszerű szabad. horgony remontoír óra masszív, szolid rugóvédővel. Svájci horgonymű valódi ólomvédjeggyel ellátott nikkeltokban, sarnirfedéllel, kerekded kávéval, 36 óráig jár (nem 12 óráig járó óra) díszes és aranyozott mintákkal, legpontosabban szatályozva, 3 évi kezességgel, darabja **K 5.—, 3 drb K 14.—.** Permutatóval **K 6.—, 3 drb K 17.—.**

Dus választék főárjegyzékemben.

7223. sz. Pénztárca egy darab világosbarna szattyánbőrűből, aprópénztárcával, 4 retesszel, rugós belsőkávéval, nikkellzárral 9 cm. hosszú, 6 cm. széles **K 1.50.**

7202. sz. Olcsó, jó pénztárca egy drb. erős, sima bőrből készítve elsőrendű marhabőr-csattal, 4 retesszel, papírpénztárcával, 3 zárral, 9 cm. hosszú, 6 cm. széles **K 1.35.**

Jobb pénztárcák:

K. 1.85, 2.10, 2.80, 3.10, 3.50, 3.80, 4.20 és feljebb.

Tessék árjegyzéket kérni!

Kócián

ajelenkor legnagyobb
hegedűművész

KUBELIK riválisa

Október hó 30-án

szerdán este a Keres-

kedelmi Csarnok disz-

termében

hangversenyt

rendez Jegyek előre

Sebő Imre könyv- és

papir-kereskedésében

válthatók.

MŰSOR:

ELSŐ RÉSZ:

I. Paganini Concert D-dur elő-
adja Kócián.

II. a) Chopin: Nocturne F.-moll.
b) Tschaiowski: Danse des
Mirlitons.

c) Grünfeld: Gavotte Caprice
előadja Veselsky.

III. a) Godard: Berseuse.

b) Bazzini: La Ronde des
Lutius. Előadja Kócián.

MÁSODIK RÉSZ:

I. Bach: Ciaccna, előadja Kó-
cián.

a) Kócián: Intermezzo pitte-
resque 18-ik mű 2. sz.

b) Ries: Adagio 34-ik mű.

c) Wieniawski: 2. Polonaise
22. mű, előadja Kócián.

II. a) László A.: Serenade Gab-
rielle.

b) Friml: Valse de Concert
előadja Weselski.

III. a) Wagner: Wilhelmj Album-
blatt.

b) Sefcik: Holka modroska,
előadja Kócián.

Helyárak: I-ső hely 10 kor,
II-ik hely 6 kor.,

III-ik hely 4 kor,
Állóhely 3 kor.

NAGY OCCASIO.

A tulhalmozott raktár miatt az összes
árucikkekben a mai naptól kezdve

november 15-ig

10% árengedmény az előirt és szigoruan szabott árakból

ifj. KOHN SÁMUEL áruházában Nagyvárad.

Alapított 1858.

Alapított 1858.